

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH
w V Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi
im. Romualda Traugutta w Radomiu

Wprowadzenie

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. Wprowadzone zmiany wskazują na potrzebę opracowania jasnych i spójnych standardów postępowania w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.

„Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczną ochronę małoletnich przed krzywdzeniem.

W konstruowaniu „Standardów ochrony małoletnich” w V Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu przyjęto następujące założenia:

1. w V Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich;
2. wszyscy pracownicy potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że małoletni jest osobą krzywdzoną;
3. podejmowane postępowanie nie może naruszać praw małoletniego;
4. małoletni wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłym oraz rówieśnikami;
5. małoletni wiedzą, do kogo się zwracać i prosić o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych;
6. rodzice/opiekunowie prawni/opiekunowie faktyczni małoletnich poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania bez stosowania krzywdzenia oraz potrafią uczyć zasad bezpieczeństwa.

Uwzględniając powyższe założenia, niniejszy dokument określa zatem standardy ochrony małoletnich, stanowiące zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami krzywdzenia oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska.

Podstawy prawne

1. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r.
2. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. do 15 lutego 2024 r. [o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym] od 15 lutego 2024 r. [o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich]
3. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oraz Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego – akty prawne regulujące m.in. interwencję w przypadku popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
6. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw
7. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela
8. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe
9. Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym
10. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich
11. Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych
12. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych
13. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)

Rozdział 1 Postanowienia ogólne

§ 1.

1. Celem POLITYKI OCHRONY MAŁOLETNICH w V Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu jest:
 - 1) uwrażliwienie wszystkich pracowników, współpracowników (wolontariuszy, praktykantów, osoby z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne) rodziców/opiekunów prawnych/opiekunów faktycznych, osób współpracujących z V Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu na wagę podejmowania działań zmierzających do ochrony małoletnich przed krzywdzeniem;
 - 2) wskazanie zakresów odpowiedzialności poszczególnych osób za bezpieczeństwo małoletnich znajdujących się pod opieką V Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu;
 - 3) podejmowanie adekwatnej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich i/lub bezpośredniego zagrożenia ich zdrowia i życia;
 - 4) określenie działań edukacyjnych, profilaktycznych i interwencyjnych mających na celu zapewnienie małoletnim bezpieczeństwa.
2. Znajomość i praktyczne stosowanie POLITYKI OCHRONY MAŁOLETNICH jest moralnym i zawodowym obowiązkiem wszystkich pracowników i współpracowników V Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu.
3. V Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu wprowadza STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH określone w niniejszej POLITYCE.

§ 2.

1. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez nauczycieli/pracowników V Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie.
2. Nauczyciel/pracownik szkoły oraz praktykant, stażysta, wolontariusz w szkole, osoby z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne traktują małoletniego z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby. Wszystkie osoby zatrudnione w szkole, realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych V Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu oraz swoich kompetencji.

§ 3.

Ilekoć w POLITYCE OCHRONY MAŁOLETNICH jest mowa o:

- 1) **POLITYCE** – należy przez to rozumieć Politykę Ochrony Małoletnich w V Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu;
- 2) **szkole** – należy przez to rozumieć V Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu;
- 3) **pracodawcy** – należy przez to rozumieć Szkołę;

- 4) **dziecku, uczniu, małoletnim** – należy przez to rozumieć osobę, która nie ukończyła 18 lat i uczęszcza do szkoły;
- 5) **pracownikach** – należy przez to rozumieć osoby zatrudnione w Szkole, w tym wolontariuszy, praktykantów i inne osoby, z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne;
- 6) **nauczycielach** – należy przez to rozumieć nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w Szkole na podstawie ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela;
- 7) **wychowawcy** – należy przez to rozumieć nauczyciela, któremu opiece powierzono jeden oddział w Szkole; w czasie nieobecności wychowawcy jego funkcję przejmuje wychowawca wspomagający;
- 8) **rodzicach** – należy przez to rozumieć rodziców/opiekunów prawnych/opiekunów faktycznych dziecka lub osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem/ucznikiem/małoletnim w Szkole;
- 9) **dyrektorze** – należy przez to rozumieć Dyrektora Szkoły (lub wicedyrektora szkoły);
- 10) **zespół interwencyjny** – powoływany jest przez Dyrektora Szkoły, w którego skład mogą wchodzić dyrektor (lub wicedyrektor), pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog), wychowawca, nauczyciele lub inni pracownicy szkoły mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku;
- 11) **Radzie Pedagogicznej** – należy przez to rozumieć organ szkoły, w którego skład wchodzi wszyscy pracownicy pedagogiczni Szkoły;
- 12) **Radzie Rodziców** – należy przez to rozumieć Radę Rodziców Szkoły;
- 13) **Samorządzie Uczniowskim** – należy przez rozumieć Samorząd Uczniowski Szkoły;
- 14) **krzywdzeniu** – należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój;
- 15) **zespół ds. ewaluacji POLITYKI** - powołany jest przez Dyrektora Szkoły, w skład którego wchodzi: dyrektor (lub wicedyrektor), pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog), nauczyciele wskazani przez Dyrektora Szkoły;
- 16) **wyrażenie zgody przez opiekuna / rodzica dziecka** - należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego z opiekunów / rodziców dziecka. W przypadku braku porozumienia między opiekunami dziecka należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd.

Wyróżnia się następujące formy krzywdzenia:

- **Przemoc fizyczna** wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania, bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub ze strony osoby, której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.

- **Przemoc psychiczna** wobec dziecka to przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem / dorosłym, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a dzieckiem, powtarzające się poniżanie, izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie.
- **Wykorzystywanie seksualne** dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Wykorzystanie seksualne dotyczy również pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie w sytuacjach intymnych, ekshibicjonizm.
- **Zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

Rozdział 2

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci

§ 4.

1. Nauczyciele i pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka określa załącznik nr 1 do niniejszej POLITYKI.
3. Symptomy krzywdzenia dziecka określa załącznik nr 2 do niniejszej POLITYKI.

§ 5.

1. Znajomość czynników ryzyka i umiejętne ich rozpoznawanie umożliwiają:
 - 1) identyfikowanie dzieci, które są bardziej narażone na krzywdzenie,
 - 2) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.
2. Wystąpienie jednego lub nielicznych czynników ryzyka nie jest jednoznacznym sygnałem, że w rodzinie dochodzi do krzywdzenia dziecka. Jeżeli jednak liczba czynników zwiększa się lub jeden z nich nasila się, należy podjąć wnikliwą obserwację dziecka i rodziny.
3. Nauczyciele i pracownicy szkoły zwracają szczególną uwagę na występowanie w zachowaniu małoletniego sygnałów świadczących o krzywdzeniu, w szczególności o możliwości popełnienia przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na

szkodę małoletniego, wskazane w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.) w następujących regulacjach:

- Art. 197. [Zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej];
 - Art. 198. [Seksualne wykorzystanie niepoczytalności lub bezradności];
 - Art. 199. [Seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia];
 - Art. 200. [Seksualne wykorzystanie małoletniego];
 - Art. 200a. [Elektroniczna korupcja seksualna małoletniego];
 - Art. 200b. [Propagowanie pedofilii];
 - Art. 202. [Publiczne prezentowanie treści pornograficznych];
 - Art. 203. [Zmuszenie do uprawiania prostytucji];
 - Art. 204. § 3. [Stręczycielstwo, sutenerstwo i kuplerstwo].
4. Zgodnie z art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 ze zm.) instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.
5. Uwagę nauczyciela lub pracownika szkoły powinny zwrócić między innymi następujące zachowania:
- małoletni ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić;
 - podawane przez małoletniego wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. Małoletni często je zmienia;
 - pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach uwzględniających ćwiczenia fizyczne;
 - małoletni nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;
 - małoletni boi się rodzica lub opiekuna;
 - małoletni boi się powrotu do domu;
 - małoletni jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony;
 - małoletni cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.;
 - nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania małoletniego.
6. Nauczyciele i pracownicy szkoły na bieżąco monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
7. W przypadku, gdy dochodzi do zidentyfikowania czynnika ryzyka przez nauczyciela lub pracownika szkoły lub inną osobę dorosłą, niebędącą pracownikiem szkoły należy poinformować o tym dyrektora (lub wicedyrektora).
8. Dyrektor (lub wicedyrektor) kieruje sprawę do pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa), który na podstawie uzyskanych informacji wszczyna niezbędne czynności takie jak:
- rozmowa z rodzicami,
 - przekazanie informacji na temat wsparcia psychologicznego,
 - przekazania informacji na temat możliwości uzyskania pomocy.

§ 6.

1. Znajomość symptomów krzywdzenia dziecka i umiejętność ich rozpoznawanie umożliwia:
 - 1) identyfikowanie dzieci, które są krzywdzone,
 - 2) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.
2. W przypadku podjęcia przez nauczyciela/pracownika szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone należy zareagować zgodnie z odpowiednią procedurą interwencji wskazaną w niniejszej POLITYCE.

Rozdział 3

Zasady bezpiecznych relacji w szkole

§ 7.

1. Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez nauczycieli/pracowników szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
2. Nauczyciel/pracownik szkoły jest obowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnim.
3. Reakcja, komunikat lub działanie nauczyciela/pracownika szkoły wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich.
4. Nauczyciele/pracownicy szkoły traktują dziecko z szacunkiem, respektując prawo do zachowania prywatności i uwzględniają jego potrzeby.

§ 8.

1. Zasady bezpiecznych relacji nauczyciela/pracownika szkoły z dzieckiem określa załącznik nr 3 do niniejszej POLITYKI.
2. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi określa załącznik nr 4 do niniejszej POLITYKI.

§ 9.

Nauczyciele/pracownicy szkoły zapoznali się, znają i stosują zasady bezpiecznych relacji nauczyciel/pracownik – dziecko i dziecko–dziecko ustalone w V Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu.

Rozdział 4

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

§ 10.

Rekrutacja nauczycieli/pracowników do V Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Romualda Traugutta w Radomiu odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności Kartą Nauczyciela, ustawą o pracownikach samorządowych, Kodeksem Pracy.

§ 11.

Szkoła musi zadbać, aby osoby przez nią zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenie oraz wolontariusze/praktykanci) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne.

§ 12.

1. Szkoła może prosić kandydata/kandydatkę do pracy o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić.
2. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.

§ 13.

1. Przed zatrudnieniem nauczyciela pracodawca żąda:
 - 1) oświadczenia o posiadaniu przez niego pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystaniu z praw publicznych;
 - 2) oświadczenia, że nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne;
 - 3) informacji z Krajowego Rejestru Karnego w celu potwierdzenia niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; Karta Nauczyciela nie wskazuje przy tym, kiedy informacja ta powinna zostać pozyskana tj. na ile musi być aktualna. Sam dokument jest ważny na dzień jego sporządzenia (stwierdza stan na moment jego wydania). Nauczyciel nie musi przedkładać informacji o niekaralności wyłącznie w przypadku, gdy zostaje ponownie zatrudniony w tej samej szkole w ciągu 3 miesięcy od dnia rozwiązania albo wygaśnięcia na podstawie art. 20 ust. 5c Karty Nauczyciela poprzedniego stosunku pracy (art. 10 ust. 8a Karty Nauczyciela).
2. Dodatkowo, pracodawca sam musi pozyskać informację o niekaralności dyscyplinarnej nauczyciela, w tym celu przed nawiązaniem stosunku pracy z nauczycielem, jest obowiązany zasięgnąć informacji z Centralnego Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych w trybie określonym w art. 85y ust. 1a Karty Nauczyciela.

§ 14.

W przypadku zatrudnienia pracownika – osoby niebędącej nauczycielem do prowadzenia zajęć zgodnie z art. 15 Prawa oświatowego, pracodawca jest obowiązany pozyskać od niej:

- 1) oświadczenie, że nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne;
- 2) informację z Krajowego Rejestru Karnego w celu potwierdzenia niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. W przypadku tej osoby nie ma zastosowania przepis zwalniający z konieczności przedłożenia zaświadczenia w przypadku ponownego zatrudnienia w tej samej placówce. Pracodawca wymaga aktualnego zaświadczenia każdorazowo przed nawiązaniem stosunku pracy.

§ 15.

1. Przed zatrudnieniem pracownika – osoby niebędącej nauczycielem, bez względu czy jest to stanowisko pomocnicze i obsługi czy urzędnicze, pracodawca wymaga oświadczenia o posiadaniu pełni zdolności do czynności prawnych oraz korzystaniu z pełni praw publicznych.

2. Dodatkowo, w przypadku pracowników mających zajmować stanowisko urzędnicze, w tym kierownicze stanowisko urzędnicze pracodawca pozyskuje:
 - 1) oświadczenie o niekaralności za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe,
 - 2) oświadczenie o prowadzeniu działalności gospodarczej, jeżeli taką działalność prowadzi. Oświadczenie pracownika powinno zawierać zwrot „świadomy odpowiedzialności karnej na podstawie art. 233 § 1 Kodeksu karnego za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy”. Już zatrudniony pracownik na stanowisku urzędniczym, w tym kierowniczym stanowisku urzędniczym, jest obowiązany złożyć takie oświadczenie w terminie 30 dni od dnia podjęcia działalności gospodarczej lub zmiany jej charakteru. Niedochowanie tego terminu skutkuje ukaraniem karą porządkową upomnienia lub nagany (art. 31 ustawy o pracownikach samorządowych).
3. Ustawa o pracownikach samorządowych, inaczej niż Karta Nauczyciela, nie nakłada obowiązku przedstawienia informacji z Krajowego Rejestru Karnego przed nawiązaniem stosunku pracy.
4. Pracodawca ma jednak prawo samodzielnie wystąpić o informację o niekaralności kandydata do pracy do Krajowego Rejestru Karnego w zakresie niezbędnym dla zatrudnienia pracownika, co do którego z przepisów ustawy wynika wymóg niekaralności, korzystania z pełni praw publicznych, a także ustalenia uprawnienia do zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej (art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym).

§ 16.

1. Przed nawiązaniem stosunku pracy z nauczycielem, pracownikiem – osobą niebędącą nauczycielem do prowadzenia zajęć zgodnie z art. 15 Prawa oświatowego lub przed dopuszczeniem do wykonywania czynności z małoletnimi w szkole wolontariusza, praktykanta, inną osobę, szkoła jest obowiązana sprawdzić taką osobę w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym – Rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl.
2. Także w przypadku pracowników – osób niebędących nauczycielami konieczny jest obowiązek zweryfikowania kandydata do pracy w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, ale tylko gdy zakres czynności wykonywanych przez pracownika niepedagogicznego obejmuje zadania wskazane w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich¹ (np. w przypadku studentów odbywających praktyki).

¹ Ar. 21 ust. 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom, przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich: „1. Przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi na pracodawcy lub innym organizatorze takiej działalności oraz na osobie,

3. Informacja zwrotna otrzymana z systemu teleinformatycznego Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym powinna zostać wydrukowana i złożona do części A akt osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza / praktykanta / osoby pracującej na podstawie umowy cywilnoprawnej. To samo dotyczy Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Przy czym, w przypadku tego Rejestru wystarczy wydrukować stronę internetową, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w Rejestrze.
4. Aby sprawdzić osobę w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym szkoła potrzebuje następujących danych kandydata/kandydatki:
 - 1) imię i nazwisko,
 - 2) data urodzenia,
 - 3) pesel,
 - 4) nazwisko rodowe,
 - 5) imię ojca,
 - 6) imię matki.

§ 17.

1. Przed nawiązaniem stosunku pracy z nauczycielem, pracownikiem – osobą niebędącą nauczycielem do prowadzenia zajęć zgodnie z art. 15 Prawa oświatowego lub przed dopuszczeniem do wykonywania czynności z małoletnimi w szkole wolontariusza, praktykanta, inną osobę szkoła:
 - 1) odbiera od osoby informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, handlu ludźmi, znęcania się), w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego (handlu ludźmi, znęcania się) oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
 - 2) oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej, za złożenie fałszywego oświadczenia.
 - 3) *(tylko gdy mieszkała w innych państwach w ciągu 20 lat niż Rzeczpospolita Polska)* informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.
2. Osoba posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, jest zobowiązana dodatkowo przedłożyć w szkole informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.

z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do takiej działalności, ciężką obowiązkowość określone w ust. 2-8.”

3. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas osoba składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, handlu ludźmi, znęcania się), w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego (handlu ludźmi, znęcania się) oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.
4. W treści oświadczeń składanych pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia składa się oświadczenie. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
5. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów ochrony małoletnich jest dyrektor szkoły. Dyrektor może upoważnić wyznaczoną przez siebie osobę do przygotowania personelu szkoły do stosowania standardów ochrony małoletnich.
6. Osoba upoważniona przez dyrektora, o której mowa w ust. 5, musi legitymować się co najmniej 5 letnim doświadczeniem w pracy z osobami małoletnimi, uzyskanym w jednostkach oświaty, leczniczych lub pomocy społecznej. Dodatkowo musi posiadać niezbędną wiedzę pozwalającą na przeprowadzenie szkoleń pracowników placówki, obejmujących następujące zagadnienia:
 - a) rozpoznawanie symptomów krzywdzenia małoletnich;
 - b) procedury interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia małoletnich;
 - c) odpowiedzialność prawna pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia krzywdzenia małoletnich;
 - d) stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.
7. Szkolenia, o których mowa w ust. 6, są organizowane raz w roku, w terminie wskazanym przez dyrektora.
8. Osoba, o której mowa w ust. 6, zapoznaje pracowników ze standardami ochrony małoletnich oraz odbiera od każdego zatrudnionego pracownika oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich, obowiązującymi w szkole.
9. Osoby nowo zatrudnione w szkole są zapoznawane ze standardami w pierwszym tygodniu pracy i w tym czasie jest od nich odbierane oświadczenie, o którym mowa w ust. 8.

Rozdział 5

Procedury interwencji oraz osoby odpowiedzialne – zasady ogólne

§ 18.

1. Zagrożenie bezpieczeństwa małoletnich może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
2. Na potrzeby POLITYKI przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:
 - 1) popełniono przestępstwo na szkodę małoletniego (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem, zgwałcenie),
 - 2) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie;
 - 3) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych małoletniego (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem);
3. Na potrzeby POLITYKI wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia, czy ujawnienia działania na szkodę małoletniego przez:
 - 1) nauczyciela / pracownika, innej osoby dorosłej (np. wolontariusza, praktykanta),
 - 2) rodziców / opiekunów prawnych / faktycznych,
 - 3) innego małoletniego.

§ 19.

W przypadku podjęcia przez nauczyciela/pracownika szkoły podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony, nauczyciel/pracownik szkoły ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do dyrektora (lub wicedyrektora) lub pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa).

1. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) wzywa rodzica dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
2. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) wraz z wychowawcą powinni sporządzić plan pomocy dziecku.
3. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - 1) podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki, jeżeli istnieje taka potrzeba.
 - 2) wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;
 - 3) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.
4. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) wraz z wychowawcą przedstawiają rodzicom / opiekunom prawnym / opiekunom faktycznym małoletniego plan pomocy dziecku z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
5. Plan pomocy dziecku uwzględnia sytuację małoletnich z niepełnosprawnościami oraz małoletnich ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
6. Wszystkie osoby zatrudnione w szkole, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym

związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, włączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 20.

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) Dyrektor Szkoły powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: dyrektor (lub wicedyrektor), pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog), wychowawca, nauczyciele lub inni pracownicy szkoły mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku (dalej okreśłani jako: zespół interwencyjny).
2. Dyrektor Szkoły osobom wyznaczonym do zespołu interwencyjnego zobowiązany jest nadać upoważnienia do przetwarzania danych osobowych.
3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia małoletniego zgłosili rodzice/opiekunowie prawni/opiekunowie faktyczni małoletniego, powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa rodziców/opiekunów pranych/opiekunów faktycznych dziecka na spotkanie w celach złożenia stosownych wyjaśnień. Ze spotkania sporządza się protokół.
4. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 19 ust. 3 POLITYKI. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa) i wychowawcę rodzicom/opiekunom prawnym/opiekunom faktycznym z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
5. Dyrektor Szkoły (lub wicedyrektor) lub pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) informuje rodziców/opiekunów prawnych/opiekunów faktycznych o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji (Prokuratura/Policja lub Sąd Rodzinny, Ośrodek Pomocy Społecznej bądź do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – procedura „Niebieskie Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).
6. Po poinformowaniu rodziców przez Dyrektora Szkoły (lub wicedyrektora) lub pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa) – zgodnie z ust. 5 dyrektor składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do Prokuratury/Policji lub wnioszek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego, Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, Ośrodka Pomocy Społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
7. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w ust. 6.

§ 21.

1. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia wobec małoletniego zgłosili rodzice/opiekunowie prawni/opiekunowie faktyczni małoletniego, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować rodziców/opiekunów prawnych/opiekunów faktycznych małoletniego na piśmie.
2. W przypadku stwierdzenia niezasadności podejrzenia krzywdzenia małoletniego zgłoszonego przez rodziców/opiekunów prawnych/opiekunów faktycznych pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) uczestniczący w spotkaniu sporządza notatkę służbową.
3. Zaleca się dalszą obserwację małoletniego.

§ 22.

1. W przypadku potwierdzenia krzywdzenia małoletniego sporządza się kartę interwencji. Kartę załącza się do dokumentacji prowadzonej przez pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa).
2. Wszystkie osoby zatrudnione w szkole, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział 6

Wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”

§ 23.

1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” odbywa się w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".
2. Wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.
3. Formularz, o którym mowa w ust. 2, wypełniają osoby będące przedstawicielami podmiotów wymienionych w art. 9a ust. 11–11d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2021. poz. 1249 wraz z późn. zm.).
4. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej.
5. Jeżeli istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej wobec małoletniego, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności rodzica/opiekuna prawnego/ opiekuna faktycznego.
6. Jeżeli istnieje podejrzenie, że osobami stosującymi przemoc domową wobec małoletniego są rodzice/opiekunowie prawni lub faktyczni, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm.) lub pełnoletniej osoby wskazanej przez małoletniego.
7. Działania z udziałem małoletnich osób doznających przemocy domowej przeprowadza się, w miarę możliwości, w obecności psychologa.
8. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie doznającej przemocy domowej przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Jeżeli osobą doznającą przemocy domowej jest małoletni, formularz „Niebieska Karta – B” (Załącznik nr 5 do niniejszej POLITYKI) przekazuje się rodzicowi / opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, a w przypadkach, jeżeli istnieje podejrzenie, że osobami stosującymi przemoc domową wobec małoletniego są rodzice / opiekunowie prawni lub faktyczni, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia

- 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm.) lub pełnoletniej osoby wskazanej przez małoletniego.
9. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, przekazuje się do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się u wszczynającego procedurę.
 10. Pracownik pedagogiczny szkoły może zostać wytypowany przez dyrektora szkoły do pracy w grupie diagnostyczno-pomocowej, która została powołana przez zespół interdyscyplinarny. Zgodnie z § 9 ust. 3 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz.U.2023 poz. 1870). Wytypowane osoby nie mogą odmówić udziału w pracach tychże grup.
 11. Rola i zadania pracownika szkoły powołanego w skład grupy diagnostyczno-pomocowej, działającej na rzecz przeciwdziałania przemocy w środowisku domowym małoletniego, zostają określone przez członków tejże grupy i wynikają z ustalonego planu pomocy małoletniemu. Pracownik szkoły jest zobowiązany współdziałać z wszystkimi członkami grupy diagnostyczno-pomocowej w ramach współpracy interdyscyplinarnej służb.

Rozdział 7

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez osobę zatrudnioną w szkole lub inną osobę dorosłą

§ 24.

1. W przypadku podjęcia przez nauczyciela/pracownika szkoły podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony, nauczyciel/pracownik szkoły ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do dyrektora (lub wicedyrektora) lub pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa).
2. W przypadku podjęcia informacji o krzywdzeniu małoletniego przez nauczyciela/pracownika szkoły należy przekazać ją natychmiastowo do dyrektora.
3. W przypadku, gdy notatka służbowa przekazywana jest w postaci elektronicznej należy ją przesłać w formie zaszyfrowanej. Hasło należy przekazać odbiorcy innym kanałem komunikacji – SMS. Hasło musi się składać co najmniej z 8 znaków (małe litery, duże litery, cyfry, znak specjalny).
4. Interwencja prowadzona jest przez dyrektora (lub wicedyrektora) lub pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa).
5. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony jednej z osób wymienionej w ust. 4 wówczas interwencja prowadzona jest przez dyrektora.
6. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie małoletniego ze strony dyrektora, wówczas działania interwencyjne opisane w niniejszej procedurze podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia oraz zawiadamia Organ Prowadzący lub Kuratora Oświaty.

§ 25.

W przypadku krzywdzenia małoletniego przez nauczyciela/pracownika szkoły dyrektor (wicedyrektor) podejmuje następujące działania:

- 1) natychmiastowo odsuwa pracownika od wszelkich form kontaktu z małoletnimi (nie tylko pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy, pozyskuje informacje o zdarzeniu;
- 2) przeprowadza przy udziale pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa) z poszanowaniem godności i zachowaniem intymności rozmowę z małoletnim i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego rodzicami/opiekunami prawnymi lub faktycznymi. Dyrektor (lub wicedyrektor) stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji;
- 3) przeprowadza rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi/opiekunami faktycznymi małoletniego przedstawiając plan pomocy dziecku w szkole, przy udziale pedagoga (lub pedagoga specjalnego /psychologa szkolnego);
- 4) przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z nauczycielem/pracownikiem szkoły, przedstawia konsekwencje, w przypadku nieprzestrzegania POLITYKI OCHRONY MAŁOLETNICH;
- 5) podejmuje w stosunku do nauczyciela/pracownika szkoły działania dyscyplinujące wynikające z Karty Nauczyciela (powiadamia Rzecznika dyscyplinarnego przy Wojewodzie/Kuratorze Oświaty) lub Kodeksu pracy;
- 6) w przypadku, gdy wobec małoletniego popełniono przestępstwo dyrektor sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo Komendy Policji lub Prokuratury;
- 7) rozmowy z osobami wymienianymi powyżej muszą odbyć się w odosobnionym i wyznaczonym do tego pomieszczeniu.

§ 26.

W przypadku zgłoszenia przemocy wobec małoletniego ze strony osoby dorosłej niebędącej pracownikiem szkoły, dyrektor (lub wicedyrektor) podejmuje następujące działania:

- 1) przeprowadza przy udziale pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa) z poszanowaniem godności i zachowaniem intymności rozmowę z małoletnim i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego rodzicami/opiekunami prawnymi/opiekunami faktycznymi. Dyrektor (lub wicedyrektor) stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji.
- 2) przy udziale pedagoga (lub pedagoga specjalnego /psychologa szkolnego) opracowuje plan pomocy dziecku;

- 3) przeprowadza przy udziale pedagoga (lub pedagoga specjalnego/psychologa szkolnego) rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi/opiekunami faktycznymi małoletniego, przedstawiając plan pomocy dziecku w szkole;
- 4) nadzoruje realizację planu pomocy dziecku w szkole.

§ 27.

1. Plan pomocy dziecku uwzględnia:
 - 1) podjęcie działań przez szkołę w celu zapewnienia małoletniemu bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji: w przypadku podejrzenia przestępstwa zawiadomienie policji lub prokuratury,
 - 2) form wsparcia, jakie szkoła zaoferuje małoletniemu,
 - 3) propozycji skierowania małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeśli istnieje taka potrzeba.
2. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) monitoruje i relacjonuje dyrektorowi (wicedyrektorowi) oraz rodzicom/opiekunom prawnym/opiekunom faktycznym przebieg realizacji planu.

§ 28.

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) Dyrektor Szkoły powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: dyrektor (lub wicedyrektor), pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog), wychowawca, nauczyciele lub inni pracownicy szkoły mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku (dalej okreśłani jako: zespół interwencyjny).
2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 27 Polityki, na podstawie informacji uzyskanych przez członków zespołu.
3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice/opiekunowie prawni/opiekunowie faktyczni małoletniego, powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa rodziców/opiekunów prawnych/opiekunów faktycznych małoletniego na spotkanie wyjaśniające. Ze spotkania sporządza się protokół.

§ 29.

1. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, którą załącza się do dokumentacji małoletniego.
2. Wszystkie osoby zatrudnione w szkole, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 30.

W przypadku podejrzenia, że życie małoletniego jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, Pogotowie Ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 998. Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia kartę interwencji.

Rozdział 8

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez rodzica/opiekuna prawnego/opiekuna faktycznego

§ 31.

1. W przypadku podjęcia przez nauczyciela/pracownika szkoły podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony przez rodziców/opiekunów prawnych/opiekunów faktycznych, nauczyciel/pracownik szkoły ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania jej do dyrektora (lub wicedyrektora) lub pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa).
2. W przypadku, gdy notatka służbowa przekazywana jest w postaci elektronicznej należy ją przesłać w formie zaszyfrowanej. Hasło należy przekazać odbiorcy innym kanałem komunikacji – SMS. Hasło musi się składać co najmniej z 8 znaków (małe litery, duże litery, cyfry, znak specjalny).
3. W przypadku, gdy zgłaszającym krzywdzenie jest małoletni, to nauczyciel/pracownik szkoły przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu.
4. Z rozmowy nauczyciel / pracownik szkoły sporządza notatkę służbową i informuje o tym dyrektora (lub wicedyrektora) lub pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa).
5. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) przeprowadza rozmowę z małoletnim i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) małoletniego. Stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji.

§ 32.

Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni/opiekunowie faktyczni są osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy, dyrektor (lub wicedyrektor) przy udziale pedagoga / pedagoga specjalnego / psychologa przeprowadza z nimi rozmowę na temat konsekwencji stosowania przemocy wobec małoletniego oraz o obowiązkach prawnych ciążyących na szkole: wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”, oraz w przypadku popełnienia przestępstwa zgłoszenie sprawy do Prokuratury, oraz w przypadku zagrożenia dobra małoletniego do Sądu Rodzinnego. Informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia i udziale w programach dla osób stosujących przemoc.

§ 33.

1. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) dokonuje diagnozy sytuacji i potrzeb małoletniego oraz sporządza plan pomocy dziecku, który uwzględnia sposoby zapewnienia małoletniemu bezpieczeństwa oraz opis wsparcia, jakie szkoła może zaoferować małoletniemu. Przygotowuje informację o placówkach pomocy małoletniemu.
2. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadczył przemocy fizycznej (np. pobicie, popychanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (np. krzyki, niestosowne komentarze) przy braku współpracy rodziców/opiekunów prawnych/opiekunów faktycznych lub powtarzającej się przemocy Dyrektor Szkoły składa wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację małoletniego.

3. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) informuje o swoich działaniach dyrektora (lub wicedyrektora).
4. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) monitoruje sytuację małoletniego, udziela wsparcia i organizuje pomoc stosownie do jego potrzeb.

§ 34.

1. W przypadku podejrzenia, że rodzic/opiekun prawny/opiekun faktyczny zaniedbuje potrzeby małoletniego lub rodzina jest niewydolna wychowawczo, Dyrektor Szkoły informuje właściwy Ośrodek Pomocy Społecznej o potrzebie udzielenia pomocy rodzinie, gdy niespełnianie potrzeb wynika z sytuacji ubóstwa.
2. W przypadku podejrzenia, że rodzic/opiekun prawny/opiekun faktyczny stosuje przemoc wobec małoletniego pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) mają możliwość wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.

§ 35.

1. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, Pogotowie Ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 998. Zgłoszenia do służb dokonuje nauczyciel/pracownik szkoły, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu. Następnie wypełniana jest karta interwencji.
2. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia innymi typami przestępstw niż wskazane w ustępie poprzedzającym dyrektor składa pisemne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo Komendy Policji lub Prokuratury.
3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w ustępach poprzedzających.

Rozdział 9

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez rówieśników

§ 36.

1. W przypadku podjęcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony przez innego małoletniego ze szkoły, nauczyciel/pracownik szkoły ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania jej do pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa) lub wychowawcy klasy.
2. W przypadku, gdy notatka służbowa przekazywana jest w postaci elektronicznej należy ją przesłać w formie zaszyfrowanej. Hasło należy przekazać odbiorcy innym kanałem komunikacji – SMS. Hasło musi się składać co najmniej z 8 znaków (małe litery, duże litery, cyfry, znak specjalny).
3. W przypadku, gdy zgłaszającym krzywdzenie jest małoletni, nauczyciel/pracownik szkoły przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Z rozmowy nauczyciel / pracownik szkoły sporządza notatkę służbową, która zostaje przekazana do wychowawcy klasy.

4. Wychowawca informuje o zdarzeniu pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa) i w jego obecności przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z osobą poszkodowaną oraz uczniem/uczniemi podejrzanymi o krzywdzenie.
5. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) przy udziale wychowawcy klasy opracowuje plan pomocy dziecku.
6. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) monitoruje sytuację małoletniego przy współpracy z wychowawcą i rodzicami/opiekunami prawnymi/opiekunami faktycznymi.

§37.

Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy

1. Nauczyciel / pracownik szkoły posiadający wiedzę o cyberprzemocy, informuje o tym fakcie pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa) lub wychowawcę.
2. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) wspólnie z wychowawcą:
 - 1) wyjaśniają zdarzenie i ewentualnie ustalają sprawcę,
 - 2) rozmawiają z poszkodowanym uczniem (zapewniają wsparcie psychiczne, poradę),
 - 3) rozmawiają ze sprawcą, ustalają okoliczności zajścia, zobowiązują ucznia do zaprzestania takiego postępowania i usunięcia materiałów z sieci,
 - 4) powiadamiają opiekunów poszkodowanego ucznia o zdarzeniu,
 - 5) powiadamiają opiekunów sprawcy o zajściu, omawiają z nimi zachowanie dziecka,
 - 6) proponują uczniom (poszkodowany, sprawca) pomoc psychologiczno-pedagogiczną, jeżeli jest taka potrzeba.
3. W przypadku, gdy sprawca nie stosuje się do ustaleń i jeśli uczeń jest nadal krzywdzony, dyrektor podejmuje stosowne działania prawne.
4. W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest nieznany, dyrektor lub pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/opiekunów prawnych opiekunów faktycznych poszkodowanego ucznia o możliwości zawiadomienia policji.

§ 38.

Procedura postępowania wobec ucznia z zaburzeniami psychicznymi, który zachowuje się agresywnie w stosunku do innych lub siebie

1. Nauczyciel zostawia klasę pod opieką innego nauczyciela lub pracownika szkoły i zaprowadza ucznia do pedagoga (lub pedagoga specjalnego lub psychologa) lub pielęgniarki szkolnej.
2. Nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniu wychowawcę klasy, a wychowawca klasy powiadamia rodziców/ opiekunów prawnych / opiekunów faktycznych.
3. Pedagog (lub pedagog szkolny lub psycholog) po zbadaniu okoliczności zdarzenia informuje dyrektora szkoły (jeśli sytuacja tego wymaga).
4. Jeśli stan zdrowia ucznia lub uczniów wskazuje na zagrożenie zdrowia lub życia, dyrektor lub wyznaczony pracownik szkoły wzywa pomoc medyczną.
5. Pedagog (lub pedagog specjalny psycholog) przy udziale wychowawcy przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym uczniem, sprawcą oraz ewentualnymi świadkami.

6. W razie potrzeby wychowawca lub pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) zawiadamia i wzywa do szkoły rodziców /opiekunów prawnych / opiekunów faktycznych ucznia z zaburzeniami psychicznymi i ucznia poszkodowanego.
7. Jeśli rodzice/opiekunowie prawni/ opiekunowie faktyczni współpracują ze szkołą, ustala się działania wobec ucznia z zaburzeniami psychicznymi.
8. Wobec poszkodowanego ucznia ustala się formy wsparcia dostosowane do jego potrzeb i sytuacji.
9. Działania koordynuje i monitoruje pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) wspólnie z wychowawcą.
10. Jeśli rodzice/opiekunowie prawni/ opiekunowie faktyczni nie współpracują ze szkołą lub podjęte działania są nieskuteczne, a akty agresji są częste, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny.

§ 39.

1. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza wielokrotnie ze strony innego małoletniego przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (np. krzyk, niestosowne komentarze) i przy braku poprawy, Dyrektor Szkoły składa wnioski do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka (o wszczęcie postępowania o demoralizacji małoletniego, jeżeli sprawa dotyczy dziecka w wieku co najmniej 10 lat).
2. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) sporządza plan pomocy dziecku, włączając w ten plan sposoby odizolowania małoletniego od źródeł zagrożenia.

§ 40.

W trakcie rozmów należy upewnić się, że małoletni podejrzewany o krzywdzenie innego małoletniego, sam nie jest krzywdzony przez rodziców/opiekunów prawnych/opiekunów faktycznych, innych dorosłych bądź innych małoletnich. w przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy przejść do procedury z Rozdziału 7.

§ 41.

1. W przypadku, gdy krzywdzony małoletni nie uczęszcza do szkoły, należy przeprowadzić rozmowę z nim, innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu, a także z rodzicami/opiekunami prawnymi/opiekunami faktycznymi małoletniego krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego.
2. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) przy udziale wychowawcy organizuje spotkanie z rodzicami/opiekunami prawnymi/ opiekunami faktycznymi małoletniego, na którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie i możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych podmiotów lub służb oraz o sposobach reakcji na zdarzenie (np. poinformowanie Sądu Rodzinnego, poinformowanie szkoły, do której uczęszcza krzywdzący, poinformowanie rodziców dziecka krzywdzącego).

§ 42.

1. Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie małoletniego jest nieletni w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, Dyrektor pisemnie zawiadamia o możliwości popełnienia przestępstwa przez nieletniego właściwy miejscowo Sąd Rodzinny.

§ 43.

1. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest osoba powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas Dyrektor pisemnie zawiadamia o możliwości popełnienia przestępstwa przez osobę powyżej lat 17 właściwą miejscowo jednostkę Prokuratury.

Rozdział 10

Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dziecka

§ 44.

1. Szkoła zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych małoletnich zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Dane osobowe podlegają ochronie na zasadach określonych w ustawie 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych.
2. Każdy małoletni ma prawo do ochrony jego danych osobowych. Jego dane przetwarzane są zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o systemie oświaty, regulacjami statutowymi oraz przepisami o ochronie danych osobowych.
3. Szkoła wdrożyła odpowiednie środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę danych osobowych przed dostępem do nich osób nieuprawnionych, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem.
4. Osoby zatrudnione w szkole przetwarzają dane małoletnich zgodnie z nadanymi przez Dyrektora Szkoły upoważnieniami oraz zostały one zobowiązane do zachowania poufności.
 - 1) Pracownik szkoły ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
 - 2) Zasady przetwarzania danych oraz zasady udostępniania danych osobowych są określone w odrębnych przepisach. Udostępnianie tych danych jest możliwe wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym.
5. Szkoła, uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
6. Zasady ochrony wizerunku dziecka w szkole stanowią Załącznik nr 6 do niniejszej POLITYKI.

Rozdział 11

Zasady dostępu małoletnich do Internetu, bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych oraz ochrony przed szkodliwymi treściami

§ 45.

Szkoła, zapewniając małoletnim dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające małoletnich przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

§ 46.

Na terenie szkoły dostęp małoletniego do Internetu możliwy jest:

- 1) pod nadzorem nauczyciela na zajęciach;

- 2) za pomocą sieci WiFi placówki, po podaniu nazwy użytkownika i hasła, każdy uczeń otrzymuje indywidualne (imienne) dane do logowania do sieci bezprzewodowej.

§ 47.

1. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem nauczyciela, nauczyciel ma obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
2. Nauczyciel czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez małoletnich podczas lekcji.

§ 48.

1. Osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo sieci komputerowej w szkole jest administrator.
2. Nauczyciele informatyki oraz wychowawcy klas przeprowadzają z małoletnimi szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.

§ 49.

Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.

§ 50.

1. Osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo sieci komputerowej zapewnia, aby sieć internetowa w szkole była zabezpieczona przed dostępem do informacji zawierających niebezpieczne treści poprzez: instalację i aktualizację odpowiedniego oprogramowania.
2. Wymienione w ust. 1 oprogramowanie jest aktualizowane przez pracownika wskazanego w ust. 1.
3. Pracownik, o którym mowa w ust. 1 sprawdza, czy na komputerach podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści, w przypadku ich znalezienia stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.

§ 51.

1. Informację o małoletnim, który korzystał z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo sieci komputerowej przekazuje pedagogowi (lub pedagogowi specjalnemu lub psychologowi) lub wychowawcy.
2. Pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) lub wychowawca przeprowadza z małoletnim, o którym mowa w ustępach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
3. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy pedagog (lub pedagog specjalny lub psycholog) lub wychowawca uzyska informację, że małoletni jest krzywdzony, podejmuje działania opisane w rozdziale 5 i kolejnych niniejszej POLITYKI.

Rozdział 12

Monitoring stosowania POLITYKI

§ 52.

1. Osobą odpowiedzialną za POLITYKĘ OCHRONY MAŁOLETNICH w szkole jest dyrektor (lub wicedyrektor).
2. Osoba, o której mowa w ust. 1, jest odpowiedzialna za:

- 1) przygotowanie nauczycieli/pracowników szkoły do stosowania standardów ustalonych w niniejszej POLITYCE przez organizowanie szkoleń wewnętrznych; nauczyciele/pracownicy szkoły uczestniczący w szkoleniu potwierdzają uczestnictwo w szkoleniu,
 - 2) monitorowanie realizacji POLITYKI,
 - 3) reagowanie na sygnały naruszenia POLITYKI,
 - 4) prowadzenie rejestru zgłoszeń, na podstawie kart interwencji,
 - 5) proponowanie zmian w POLITYCE.
3. Dyrektor (lub wicedyrektor) współpracuje w tym zakresie z pedagogiem (lub pedagogiem specjalnym lub psychologiem).
 4. Zespół ds. ewaluacji POLITYKI przeprowadza wśród nauczycieli/pracowników szkoły, rodziców/opiekunów prawnych/opiekunów faktycznych, małoletnich, raz na 24 miesiące ankietę monitorującą poziom realizacji POLITYKI.
 5. W ankiecie nauczyciele/pracownicy szkoły, rodzice/opiekunowie prawni/opiekunowie faktyczni, małoletni mogą proponować zmiany do POLITYKI oraz zgłaszać naruszenia przestrzegania zapisów POLITYKI w szkole.
 6. Zespół ds. ewaluacji POLITYKI dokonuje opracowania wypełnionych przez osoby wskazane w ust. 4 ankiet.
 7. Zespół ds. ewaluacji POLITYKI sporządza sprawozdanie z monitoringu POLITYKI, które następnie przekazuje Dyrektorowi Szkoły.
 8. Dyrektor wprowadza do POLITYKI niezbędne zmiany i ogłasza nauczycielom/ pracownikom szkoły, małoletnim i ich rodzicom/opiekunom prawnym/opiekunom faktycznym nowe brzmienie POLITYKI.

§ 53.

1. W ramach monitoringu zasad i praktyk ochrony małoletnich dyrektor, konsultuje się z rodzicami/opiekunami prawnymi/opiekunami faktycznymi małoletnich podczas spotkań z Radą Rodziców, zebrań klasowych, w formie ankiet i rozmów pedagoga/psychologa.
2. W ramach monitoringu stosowania POLITYKI, dyrektor konsultuje się z małoletnimi podczas spotkań z Samorządem Uczniowskim i opiekunami Samorządu Uczniowskiego.

Rozdział 13

Przepisy końcowe

§ 54.

1. POLITYKA wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla nauczycieli/pracowników szkoły, małoletnich i ich rodziców/opiekunów prawnych/opiekunów faktycznych, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla nauczycieli szkoły lub przesłanie jej tekstu drogą elektroniczną (na konta nauczycieli i rodziców/opiekunów prawnych/opiekunów faktycznych w dzienniku elektronicznym, ewentualnie poczta służbową e-mail w stosunku do pracowników szkoły) oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej i wywieszenie

w widocznym miejscu na tablicy ogłoszeń na terenie szkoły, również w wersji skróconej, przeznaczonej dla małoletnich.

3. Zapisy zawarte w dokumencie Polityki obowiązują wszystkie osoby zatrudnione w szkole, w tym m.in. wolontariuszy, stażystów, praktykantów, inne osoby mające kontakt z uczniami szkoły, a znajomość jej treści potwierdzają złożeniem stosownego oświadczenia.
4. Wszystkie osoby zatrudnione w szkole mają obowiązek zapoznać się z POLITYKĄ i ją stosować.

Załącznik nr 1. Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka

CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA

Choć dziecko nigdy nie jest winne doznawanej krzywdy, uznaje się, że niektóre jego cechy, związane np. ze stanem zdrowia, poziomem rozwoju, funkcjonowaniem czy pozycją w rodzinie, mogą bardziej narażać je na doświadczanie przemocy.

Wyodrębnia się trzy grupy czynników ryzyka, które mogą wskazywać na zagrożenie pojawienia się przemocy:

CZYNNIKI ZWIĄZANE Z DZIECKIEM

Czynniki ryzyka	Opis
przedwczesny poród, poród bez pomocy medycznej niska waga urodzeniowa poród z ciąży bliźniaczej lub mnogiej krótkie przerwy pomiędzy kolejnymi porodami	Początek życia dziecka, okoliczności jego narodzin, takie jak: przedwczesny poród, poród bez pomocy medycznej, niska waga urodzeniowa, narodziny z ciąży mnogiej oraz krótka przerwa pomiędzy kolejnymi porodami, mogą być czynnikami ryzyka krzywdzenia. Wszystkie te sytuacje stanowią ogromne obciążenie psychiczne i fizyczne dla rodziców.
długotrwały płacz	Nadmierna płaczliwość dziecka z kolei budzi bezradność, poczucie winy rodzica; stany te mogą zamienić się w złość, bezsilność, a w konsekwencji wywołać agresję wobec dziecka czy jego odrzucenie.
wiek dziecka	Czynnikiem ryzyka krzywdzenia może być także określony wiek dziecka. w rozwoju dziecka występują tzw. okresy krytyczne, w których jest większe prawdopodobieństwo pojawienia się pewnych rodzajów krzywdzenia. Najmłodsze dzieci (do 3 r.ż.) są bardziej zależne od opiekunów i spędzają z nimi więcej czasu. Dzieci w tym wieku mają mniejszą zdolność dostosowania się do oczekiwań rodziców, a także słabiej panują nad emocjami. To sprawia, że ryzyko doznawania przez nie przemocy fizycznej i psychicznej jest większe. Badania wskazują także, że w okresie od osiągnięcia 8 r.ż. przez cały czas dojrzewania dziecko jest bardziej

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH

	narażone na ryzyko wykorzystywania seksualnego.
przewlekłe choroby niepełnosprawność intelektualna niepełnosprawność ruchowa	Okolicznością zwiększającą prawdopodobieństwo krzywdzenia jest niepełnosprawność intelektualna dziecka, mocno powiązana z ryzykiem wystąpienia przemocy oraz wykorzystania seksualnego. Również przewlekłe choroby somatyczne oraz niepełnosprawność ruchowa skutkują dużą, a także trwałą zmianą życia całej rodziny. Bez odpowiedniego wsparcia taka rodzina jest istotnie narażona na wystąpienie krzywdzenia, mogącego przybrać formę jawnego odrzucenia dziecka, biernego zaniedbywania lub czynnych form przemocy, związanych z rozładowywaniem frustracji. W sytuacji niepełnosprawności lub choroby dziecka może dojść również do przemocy psychicznej, która niekiedy wynika ze stawiania dziecku wymagań, jakim nie jest ono w stanie sprostać.
choroby psychiczne	Kolejnym czynnikiem ryzyka są choroby psychiczne dziecka. Wystąpienie u dziecka zaburzeń psychicznych wiąże się z wysokim poziomem stresu i lęku w rodzinie. Łatwo wtedy o eskalację trudnych zachowań pozostałych domowników, np. agresji i przemocy – zarówno fizycznej, jak i słownej.

CZYNNIKI RODZINNE, czyli cechy charakteryzujące funkcjonowanie rodziny oraz cechy poszczególnych jej członków

Czynniki ryzyka	Opis
nieobecność rodziców	Ryzyko wystąpienia krzywdzenia dziecka wiąże się z jego opuszczeniem przez jedno lub oboje rodziców. Nieobecność rodziców – fizyczna bądź psychiczna – jest czynnikiem ryzyka krzywdzenia dzieci, bez względu na ich wiek. Czynnikiem ten zwiększa prawdopodobieństwo zaniedbania fizycznego i emocjonalnego. Konsekwencją tego jest szukanie przez dziecko bliskości i akceptacji

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH

	u osób obcych, które także mogą być potencjalnymi sprawcami krzywdzenia.
autorytarny styl rodzicielstwa doświadczenie przez rodzica przemocy w dzieciństwie kondycja psychiczna rodziców	Prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy wobec dziecka związane jest także z tzw. autorytarnym stylem rodzicielstwa, który wynika m.in. z historii życia rodzica, cech jego osobowości oraz kondycji psychicznej. Doświadczenie przez rodzica przemocy w dzieciństwie lub bycie jej świadkiem oraz brak odczuwania bliskości z własnymi rodzicami znacząco zwiększają prawdopodobieństwo powielania podobnych zachowań wobec dzieci i wejście w rolę sprawcy.
uzależnienia inne zaburzenia psychiczne rodzica konflikty kryzysy	Uzależnienia i inne zaburzenia psychiczne rodzica są przyczyną większego ryzyka doświadczenia przez dziecko przemocy. Agresji w rodzinie sprzyjają też konflikty i kryzysy.
samotne rodzicielstwo obecność niespokrewnionych osób dorosłych w rodzinie	Do czynników ryzyka krzywdzenia zaliczane jest także samotne rodzicielstwo, będące dla wielu osób sporym wyzwaniem. Ograniczona ilość czasu, który rodzic może poświęcić dziecku, jest przyczyną trudności w budowaniu bliskiej relacji z dzieckiem. Dodatkowo, niestabilna sytuacja rodzinna: brak wsparcia, obecność niespokrewnionych z dzieckiem osób, mogą powodować ryzyko wystąpienia odrzucenia i agresji lub nieprawidłowych relacji.
rodzina zastępcza rodzina adopcyjna	Istotnym czynnikiem ryzyka jest obecność dziecka w nieprzygotowanej wychowawczo i merytorycznie rodzinie zastępczej czy adopcyjnej. Rodzice przyjmujący dzieci pod swoją opiekę bywają niegotowi do tego, aby radzić sobie z bardzo trudnymi emocjami skrzywdzonego wcześniej dziecka. Odrzucenie, skrajna przemoc, których dziecko mogło doświadczyć, wpływają na jego zachowanie oraz funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Porzucone dzieci postrzegają siebie jako niegodne miłości, mało ważne i zasługujące na karę.

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH

	Swoim zachowaniem często prowokują do odrzucenia czy ukarania, by utwierdzić się w przekonaniach. Kary reaktywują wcześniejsze traumy dziecka i dezorganizują jego zachowanie, względem którego rodzice są bezradni.
--	--

CZYNNIKI ZWIĄZANE ZE ŚRODOWISKIEM SPOŁECZNYM:

Czynniki ryzyka	Opis
izolacja społeczna	Do tej grupy zalicza się głównie izolację społeczną, rozumianą jako ubogie kontakty rodziców z innymi osobami lub grupami oraz zamknięcie na relacje pozarodzinne. Sytuacja taka może sprzyjać rozwojowi przemocy, a także większej kontroli sprawcy nad swoimi ofiarami oraz ograniczać szanse na jej ujawnienie i udzielenie pomocy.
ubóstwo w najbliższym otoczeniu rodziny	Ryzyko wystąpienia krzywdzenia dzieci niosą też: ograniczenie możliwości zaspokajania potrzeb materialnych i zdrowotnych, złe warunki mieszkaniowe czy skrajne ubóstwo. Takim sytuacjom często towarzyszy stres rodziców, którzy muszą zapewnić przetrwanie sobie i dziecku.
przemoc i patologia	Czynnikami ryzyka krzywdzenia dziecka są także przemoc i patologia społeczna występujące w najbliższym środowisku zamieszkania.

Załącznik nr 2. Symptomy krzywdzenia dziecka

SYMPTOMY KRZYWDZENIA DZIECKA

Symptomy krzywdzenia dziecka – jak rozpoznać?

Krzywdzenie, przemoc jest różnie definiowana przez badaczy przedmiotu, a także różny jest jej podział. Najlepiej będzie sięgnąć do regulacji prawnych, w których to wybrzmiewa odpowiedzialność szkoły, nauczycieli za bezpieczeństwo dziecka, a tym samym wskazana została definicja przemocy domowej. Odnajdziemy ją w ustawie z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1606). Zgodnie z nią:

„Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym,
- wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej – przemoc ekonomiczna,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia,
- poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej – cyberprzemoc.”

Tym samym przemoc domowa obejmuje:

- przemoc fizyczną
- przemoc psychiczną (często nazywaną emocjonalną)
- przemoc seksualną
- przemoc ekonomiczną
- cyberprzemoc

Rzadko zdarza się, aby występował tylko jeden rodzaj przemocy. Najczęściej te rodzaje przemocy przenikają się wzajemnie i wywołują podobne skutki.

Co powinno wzbudzić uwagę nauczyciela, wychowawcy, jak może objawiać się krzywdzenie dziecka czy przemocy domowej?

Zdarza się, że pewne zachowania dziecka są normą na etapie jego rozwoju.

Niemniej jednak czujność nauczycieli, pracowników oświaty jest konieczna.

Zmiany w zachowaniu dziecka, w zależności od jego nagłości i czasu trwania mogą być raptowne, albo dźiać się pomału, sukcesywnie z dnia na dzień, co będzie mieć miejsce w przypadku przedłużającej się sytuacji krzywdzenia.

Dlatego baczna obserwacja ucznia i bycie wrażliwym na przeżywane przez dziecko emocje oraz zainteresowanie przyczynami zmiany zachowania dziecka, będzie kluczowe w subiektywnej ocenie konieczności udzielenia pomocy uczniowi.

Symptomy krzywdzenia dzieci – podział:

- fizyczne – które można zauważyć na ciele dziecka
- emocjonalne
- poznawcze
- behawioralne
- fizjologiczne

Symptomy fizyczne:

- siniaki na ciele dziecka (przede wszystkim na plecach, ramionach i udach) – świeże i w późnej fazie gojenia, duże otarcia naskórka,
- specyficzne ślady na skórze przypominające blizny po ospie, a będące pozostałościami po parzeniu dziecka papierosem,
- oderwane małżowiny uszne, tzw. uszy zapaśnika (zniekształcone małżowiny od uderzania dziecka w uszy), pozbawione włosów miejsca na głowie, złamana przegroda nosowa, złamania palców dłoni, wszelkie wielokrotne złamania kości, wylewy krwawe do gałek ocznych,
- odparzenia na skórze wynikające z zaniedbań higienicznych, niezaopatrzone rany, ślady ugryzień przez człowieka, ślady duszenia, krępowania,
- oparzenia rękawiczkowo-skarpetkowe oraz zlokalizowane na pośladkach i w dolnej części pleców,
- zaburzenia psychosomatyczne, bóle wędrujące,
- przemęczenie,
- problemy z trawieniem,
- blizny po samookaleczeniu.

Symptomy w sferze emocjonalnej:

- trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji przez dziecko,
- negatywny obraz siebie,
- negatywne myśli na temat siebie i innych,
- przygnębienie,
- strachliwość i agresja, gniew,
- problemy z samoregulacją emocji,
- oszołomienie, otępienie,
- brak poczucia bezpieczeństwa,
- smutek, apatia,
- stany lękowe,
- stany depresyjne.

Symptomy w sferze poznawczej:

- trudności w nauce – pojawiające się nagle,
- problemy z koncentracją, pamięcią,
- problemy z logicznym myśleniem,
- problemy z rozwiązywaniem problemów,
- trudności w ukończeniu zadanej pracy,

- nieodrabianie lekcji,
- nieprzygotowanie do zajęć czego efektem są gorsze oceny szkolne.

Symptomy w sferze behawioralnej:

- problemy z subordynacją oraz podporządkowaniem wobec obowiązujących reguł – obrażenie się, uciekanie z lekcji, negatywne interakcje z rówieśnikami oraz z nauczycielami,
- dziwne reakcje na chęć niesienia pomocy, nieufność,
- wycofanie,
- ogólna nieufność wobec ludzi,
- zachowania buntownicze i agresywne,
- problemy z komunikacją,
- sięganie po substancje psychoaktywne.

Objawy molestowania seksualnego:

- chroniczny ból,
- zaburzenia układu pokarmowego,
- migreny lub inne częste bóle głowy,
- komplikacje ginekologiczne,
- otarcia na wewnętrznej stronie ud,
- szok, lęk,
- niepokój,
- zagubienie,
- wyparcie traumatycznych przeżyć,
- wycofanie,
- poczucie wstydu,
- obwinianie się,
- nerwica lub ogólna nieufność wobec ludzi.

Załącznik nr 3. Zasady bezpiecznych relacji pracownika z dzieckiem

Zasady bezpiecznych relacji nauczyciele/pracownicy szkoły – małoletni

Jesteś zobowiązany/a do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnimi i każdorazowego rozważenia, czy Twoja reakcja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich.

Działaj w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji Twojego zachowania.

Zachowania pozytywne:

1. W komunikacji z małoletnim zachowuj cierpliwość i szacunek.
2. Słuchaj uważnie małoletniego i udzielaj mu odpowiedzi adekwatnych do wieku i sytuacji.
3. Zapewnij małoletnich, że jeżeli czują się niekomfortowo z jakimś zachowaniem, sytuacją czy słowami mogą o tym powiedzieć Tobie lub wskazanej osobie (*zgodnie z wew. procedurami*) i mogą oczekiwać reakcji/pomocy.
4. Doceniaj i szanuj wkład małoletnich w podejmowanie działań i traktuj ich równo (bez względu na płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd).
5. Nie faworyzuj, staraj się unikać faworyzowania.
6. Szanuj prawo małoletniego do prywatności, a jeżeli musisz odstąpić od tej zasady, wyjaśnij daną sytuację (np. aby chronić dziecko, ucznia odstępujesz od zasady poufności).
7. Podejmując decyzje dotyczące małoletniego, poinformuj go o tym i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania.
8. Unikaj zbędnego ryzyka w pracy z małoletnim – sprawdzaj czy sprzęt i otoczenie jest bezpieczne.
9. Zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań wobec małoletnich.
10. Zachowaj szczególną ostrożność wobec małoletnich, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. w takich sytuacjach powinieneś reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.

Zachowania negatywne:

1. Nie wolno Ci zawstyżać, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego.
2. Nie wolno Ci krzyczeć na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z jego bezpieczeństwa lub innych małoletnich.

3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność fizyczną małoletniego.
4. Nie wolno Ci nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji intymnych lub seksualnych (seksualne żarty, komentarze, gesty, udostępnianie treści erotycznych lub pornograficznych, bez względu na formę). Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie małoletnim przez pracownika lub pracownikiem przez małoletniego, muszą być zgłaszane dyrekcji. Jeśli jesteś ich świadkiem reaguj, ale z zachowaniem godności osób zainteresowanych.
5. Nie wolno Ci utrzymywać wizerunku małoletniego dla potrzeb prywatnych (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie). Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych. Nie dotyczy to zdjęć dokumentujących dane wydarzenie zgodnie z art. 81 Ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
6. Nie wolno Ci zapraszać małoletnich do swojego prywatnego domu/mieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnimi poza godzinami pracy, musisz poinformować o tym dyrekcję, a rodzice i małoletni muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
7. Jeżeli utrzymujesz relacje towarzyskie lub rodzinne z rodzicami małoletniego (jeśli małoletni i rodzice są osobami bliskimi wobec pracownika) zachowuj poufność wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.
8. Nie wolno Ci kontaktować się z małoletnimi przez prywatne kanały komunikacji i media (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych). Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, dziennik elektroniczny, telefon służbowy).
9. Nie wolno Ci proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych, e-papierosów ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności małoletnich.
10. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym dyrektora lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w POLITYCE OCHRONY MAŁOLETNIICH.
11. Nie wolno Ci przyjmować pieniędzy ani prezentów od małoletnich, ani od ich rodziców. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów czy drobnych upominków.
12. Nie wolno Ci wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub jego rodziców. Nie wolno Ci zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.
13. Nie podejmuj innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i musi spełniać zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym

momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małoletniego lub osoby trzecie.

Zatem można w zależności od sytuacji i innych czynników pomóc dziecku w samoobsłudze lub w sytuacji powstrzymania dziecka od zrobienia sobie lub innym krzywdy. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.

14. Nie wolno Ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
15. Nie wolno Ci zachowywać się w obecności małoletnich w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
16. Nigdy nie dotykaj małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
17. Nie wolno Ci angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z małoletnimi czy brutalne zabawy fizyczne.
18. Podczas wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z małoletnim w jednym łóżku lub w jednym pokoju.
19. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, zawsze poinformuj o tym dyrektora lub postępuj zgodnie z procedurą interwencji opisaną w POLITYCE OCHRONY MAŁOLETNIICH.

Załącznik nr 4. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

W naszej szkole nie ma zgody na przemoc! Ani fizyczną, ani psychiczną, ani słowną ani cyberprzemoc! Każdy z nas rozumie, że różnimy się od siebie.

Zachowanie pozytywne:

1. W komunikacji z kolegami/koleżankami zachowuj szacunek, nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
2. Słuchaj innych, gdy mówią.
3. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
4. Pamiętaj, że żarty, które nie bawią drugiej osoby, nie są żartami i taką zabawę słowną natychmiast przerywaj.
5. Stosuj słowo „NIE”, jeśli dana forma interakcji Ci nie odpowiada.
6. Jeśli pojawi się konflikt między Tobą a kolegą/koleżanką, spróbuj go rozwiązać stosując komunikat JA - przykład 5 kroków:
 - 1) Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę, a konflikt się tylko pogorszy.
 - 2) Powiedz co według Ciebie jest problemem, co jest przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz. (komunikaty JA)
 - 3) Słuchaj co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje i podsumuj, to co usłyszałeś/usłyszałaś.
 - 4) Upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie swoich odczuć.
 - 5) Wymyślcie rozwiązanie, które będzie satysfakcjonujące dla Was obojga.Jeśli nie uda się Nam rozwiązać konfliktu, pamiętamy, że zawsze możemy zwrócić się o pomoc do wychowawcy, pedagoga, psychologa, pedagoga specjalnego lub zaufanego nauczyciela.
7. Szanuj przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek.
8. Jeśli chcesz pożyczyć jakąś rzecz od kolegi/koleżanki, zapytaj.
9. Szanuj prawo innych do prywatności, nie przeglądaj rzeczy, telefonu, tabletu, komputera innych osób i ich zawartości.
10. Unikaj wchodzenia w sytuacje, które mogą mieć dla Ciebie i innych negatywne konsekwencje.

Zachowania negatywne:

1. Nie wolno Ci krzyczeć na koleżanki, kolegów, lekceważyć, obrażać, wyśmiewać, wykluczać z grupy.
2. Nie wolno Ci używać języka nienawiści ani tzw. hejtu.
3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność fizyczną koleżanki/kolegi ani używać jakiejkolwiek przemocy fizycznej.

4. Nie wolno Ci nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku kolegi/koleżanki bez ich jego/jej wyraźnej zgody – art. 23-24 Kodeksu Cywilnego.
5. Nie wolno Ci wyrażać negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek.
6. Nie wolno Ci korzystać z rzeczy innych bez ich zgody.
7. Nie wolno Ci przynosić do szkoły niebezpiecznych narzędzi i ich używać.
8. Nie wolno Ci zabierać, ukrywać rzeczy innych osób – art. 278 Kodeksu Karnego.
9. Nie wolno Ci udostępniać własnych danych innym osobom (m.in. loginy, hasła, piny, numer pesel)
10. Nie wolno Ci spożywać alkoholu, wyrobów tytoniowych, e-papierosów, napojów energetycznych, ani jakichkolwiek nielegalnych substancji. Nie wolno Ci zachęcać kolegów/koleżanek do spożycia w/w substancji.
11. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym wychowawcę, pedagoga, psychologa, pedagoga specjalnego lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w Sposobach postępowania w przypadku doznania aktów krzywdzenia.

„NIEBIESKA KARTA – B”

INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Co to jest procedura „Niebieskie Karty”?

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Co to jest przemoc domowa?

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kto może być osobą doznającą przemocy domowej?

- a) mąż, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np.
- b) rodzice, dziadkowie, pradiadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie, wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej mąż oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doznającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie!

Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Pomogą Ci:

- **Ośrodki pomocy społecznej** – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.
- **Powiatowe centra pomocy rodzinie** – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.
- **Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia** – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.
- **Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej** – zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, oraz udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych.
- **Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem** – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.
- **Sądy opiekuńcze** – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.
- **Placówki ochrony zdrowia** – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach.
- **Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.
- **Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej** – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH

Wykaz placówek funkcjonujących na Twoim terenie, udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

Uwaga: (dane wprowadza zespół interdyscyplinarny):

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres e-mail

Możesz zadzwonić do:

- **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 800 12 00 02** (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ w języku rosyjskim. **Dyżur prawny tel. (22) 666 28 50** (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17⁰⁰–21⁰⁰) oraz **tel. 800 12 00 02** (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18⁰⁰–22⁰⁰). **Poradnia e-mailowa:** niebieskalinia@niebieskalinia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez **SKYPE: pogotowie.niebieska.linia** ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.
- **Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym tel. +48 222 309 900** przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.
- **Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226** (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9³⁰ do 15³⁰, od godz. 15³⁰ do 9³⁰ włączony jest automat).

Załącznik nr 6. Zasady ochrony wizerunku dziecka

Zasady ochrony wizerunku małoletnich

1. Zasady powstały w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. We wszystkich działaniach Szkoły kierujemy się odpowiedzialnością i rozumą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków małoletnich.
2. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów małoletnich, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo małoletnich.
3. Rodzice/opiekunowie prawni małoletniego decydują poprzez wyrażenie zgody na publikację wizerunku i czy wizerunek ich małoletniego zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie przez nas użyty. Zgoda taka jest uzyskiwana od rodzica/opiekana prawnego z chwilą rozpoczęcia nauki dziecka w Szkole i jest ważna do momentu jej odwołania zgodnie z art. 6 ust 1 lit a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE.
4. Zgoda rodziców/opiekunów prawnych na wykorzystanie wizerunku ich małoletniego jest tylko wtedy wiążąca, jeśli rodzice/opiekunowie prawni zostali poinformowani o sposobie wykorzystania/ publikacji zdjęć/nagrań oraz ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku.

Szkoła zapewnia bezpieczeństwo wizerunków małoletnich poprzez:

1. Uzyskanie pisemnej zgody rodziców/opiekunów prawnych na publikację wizerunku zgodnie z zapisami w pkt 3 i 4 powyżej.
2. Udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystamy zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będziemy przechowywać te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/ nagrań online.
3. Unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi małoletniego z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie małoletniego używamy tylko imienia.
4. Rezygnację z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem małoletniego (np. w przypadku zbiorów indywidualnych organizowanych przez naszą instytucję).

Zmniejszenie ryzyka kopiowania i nieestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań małoletnich poprzez przyjęcie zasad:

1. zdjęcie/ nagranie dla ucznia i sytuacja na nim przedstawiona nie jest dla małoletniego poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście,
2. zdjęcia/nagrania małoletnich powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez małoletnich i w miarę możliwości przedstawiać małoletnich w grupie, a nie pojedyncze osoby,

3. wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków małoletnich należy rejestrować i zgłaszać dyrekcji zgodnie z POLITYKĄ, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa małoletnich.

Rejestrowanie wizerunków małoletnich do użytku szkoły

W sytuacjach, w których szkoła rejestruje wizerunki małoletnich do własnego użytku, oświadcza, że:

1. Małoletni i rodzice/opiekunowie prawni zawsze będą poinformowani o tym, że dane wydarzenie będzie rejestrowane.
2. Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (fotograf lub operator) zadbamy o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży poprzez:
 - 1) zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych,
 - 2) zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,
 - 3) niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z małoletnimi bez nadzoru nauczyciela,
 - 4) poinformowanie rodziców oraz małoletnich, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnienie się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.

Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów prawnych ucznia zgodnie z art. 81 ust. 2 Ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych zgoda nie jest wymagana.

Rejestrowanie wizerunków małoletnich do prywatnego użytku

W sytuacjach, w których rodzice lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości itd. rejestrują wizerunki małoletnich do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

1. Wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki małoletnich i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku małoletnich – przez ich rodziców/opiekunów prawnych.
2. Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki małoletnich nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych małoletnich wyrażą na to zgodę.
3. Przed publikacją zdjęć/nagrań online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku małoletniego.

Rejestrowanie wizerunku małoletnich przez osoby trzecie i media

Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez szkołę wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrekcji.

W takiej sytuacji upewnimy się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich małoletnich.

Oczekujemy również informacji o:

- imieniu, nazwisku i adresie osoby lub redakcji występującej o zgodę,
- uzasadnieniu potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał,
- podpisanej deklaracji o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym.

Nauczycielom/pracownikom szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku małoletniego na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica oraz bez zgody dyrekcji.

Nauczyciel/pracownik szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z małoletnimi, nie przekazuje mediom kontaktu do rodziców/opiekunów prawnych i nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie małoletniego lub jego rodzicach. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy nauczyciel/pracownik szkoły jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

W celu realizacji materiału medialnego dyrekcja może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń instytucji dla potrzeb nagrania. Dyrekcja podejmując taką decyzję poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie szkoły małoletnich.

Zasady w przypadku niewyrażenia zgody na rejestrowanie wizerunku małoletnich

Jeśli rodzice/opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku małoletniego, będziemy respektować ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustalimy z rodzicami/opiekunami prawnymi, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować małoletniego, aby nie utrwaląc jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych.

Rozwiązanie, jakie przyjmujemy, nie będzie wykluczające dla małoletniego, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

Przechowywanie zdjęć i nagrań

Przechowujemy materiały zawierające wizerunek małoletnich w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla małoletnich:

1. Nośniki zewnętrzne typu pendrive, dysk zewnętrzny zawierające zdjęcia i nagrania są odpowiednio zabezpieczone hasłem przed dostępem osób nieuprawnionych i przechowywane w zamkniętej na klucz szafie, w przypadku, gdy zdjęcia i nagrania są przechowywane na dysku na wyznaczonym przez Dyrektora komputerze szkolnym umieszczane one są w folderze chronionym z dostępem ograniczonym jedynie dla osób uprawnionych przez Szkołę.

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH

2. Nośniki będą przechowywane przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji i/lub okres ustalony przez placówkę w polityce ochrony danych osobowych.
3. Nie przechowujemy materiałów elektronicznych zawierających wizerunki dzieci na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive).
4. Nie wyrażamy zgody na używanie przez nauczycieli/pracowników szkoły osobistych urządzeń rejestrujących (tj. telefony komórkowe, aparaty fotograficzne, kamery) w celu rejestrowania wizerunków dzieci.
5. Jedynym sprzętem, którego używamy jako szkoła, są urządzenia rejestrujące należące do szkoły.